

Posudek
disertační práce JUDr. Miroslava Špeciána nazvané Obchodní právo a účetnictví

Disertační práce o účetnictví nepatří k těm, které čte oponent příliš často, i když jde o problematiku nanejvýš důležitou. Bez její znalosti se již v současnosti, natož pak v blízké budoucnosti, mnozí právníci neobjedou. Je proto nutné uvítat, když práci tohoto zaměření vypracuje student jakéhokoliv druhu studia

S velkým zájmem jsem začala práci číst a i s určitou zvědavostí jsem očekávala, jak se autor s tímto nelehkým úkolem vyrovná. Zda skutečně obsahová naplň bude odpovídat zvolenému názvu nebo zda se bude věnovat účetnictví jen v rovině ekonomické, což by téměř k absenci právníkové literatury do určité míry i svádělo. A budiž hned úvodem řečeno, že se autorovi podařilo napsat zdařilou „právníkovou“ práci. Práce, která by mnohými mohla být označována jako suchopárná, je napsána i velmi čtivě. A také pečlivě.

Předpokladem pro napsání dobré práce je m.j. i stanovení její obsahové náplně. Tu zvolil autor vskutku víc jak dobře, neboť na základě ní postihl problematiku v celé šíři, a to nejen z hlediska tuzemské, ale i evropské právní úpravy. Práce je značně rozsáhlá, obsahuje 247 stran textu rozdělených do šesti kapitol, které na sebe logicky navazují. Kapitoly se vnitřně člení do mnoha podkapitol a tak ve svém celku tvoří elaborát kompaktně skloubený celek.

Jestliže jsem vyslovila názor, že jde o práci zdařilou, jako oponent mám za povinnost upozornit autora na nepřesnosti, kterým se, bohužel, nevyhnul.

Nejprve jen k některým obsahovým nepřesnostem, možná i chybám.

Tak např. na **str. 2** je podána definice obchodního práva. I když jen učebnicová, jak autor podotýká. Přesto s ní nelze souhlasit. Autor ji totiž zaměňuje s předmětem úpravy obchodního zákoníku. Obchodní právo - jako součást práva občanského - však úpravu obchodního zákoníku ve značné míře přesahuje.

I když se autor dosti pečlivě drží „právníkového“ pojmosloví, přesto na mnoha místech práce toto pojmosloví opouští a přidržuje se pojmů ekonomických, zejm. pokud jde o podnik (např. **str. 17, 37, 39, 98, 136, 144, 154, 180, 189**). Mnohdy je skutečně velice složité z hlediska naší současné právní úpravy činit rozdíly mezi podnikem a právníkou osobou, resp. obchodní společností, a to zejm. při její hospodářské činnosti. Přesto vědecká práce z oblasti práva musí tyto pojmy přesně rozlišovat.

Vymezení pojmu účetnictví je příliš úzké, protože se netýká jen podnikatelů, ale i nepodnikatelů (**str. 29**), jak sám autor na mnoha jiných místech zmiňuje.

Disertant se mýlí, když uvádí, že osmá směrnice Rady nebyla zatím novelizována (**str. 64 i str. 70**). Byla vydána nová směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES, která je nejucelenějším komunitárním krokem. Mám za to, že při tak pečlivém zpracování práce by se taková zásadní neznalost neměla vyskytnout.

Diskutabilní, nikoliv však podstatná, je otázka, zda vůbec došlo k pádu socialistického práva, resp. zda je možno vůbec o pádu práva hovořit (str. 112), když je ještě dnes v účinnosti řada právních předpisů z doby socialistické éry.

Názory, které autor uvádí na **str. 115** an. se mi zdají být také diskutabilní. Celkovou úpravu účetnictví zakotvit do obchodního zákoníku, domnívám se, by nebylo ani příliš praktické, ani příliš možné, neboť povinnost účtovat mají i jiné subjekty, na které se obchodní zákoník nevztahuje. To ostatně konstatuje i autor např. na str. 123 nebo 149. Jde však o vlastní autorův názor, o kterém je přesvědčen a který opírá i o německou úpravu, proto mu ho nechci vyvracet.

Souhlasím však s názorem, že současná úprava v obchodním zákoníku – pokud jde o čtvrtou hlavu první části – je nedostatečná a v podstatě nic neupravující. Domnívám se, že úprava účetnictví by měla být i nadále upravena ve speciálním zákoně, tedy mimo obchodní zákoník, ten by však měl, pokud možno na jednom místě, upravit ty nejdůležitější otázky. Navrhovaný obchodní zákoník však v podstatě zachovává současnou právní úpravu.

Srovnávací tabulka působnosti obchodního zákoníku a zákona o účetnictví na **str. 121 an.** je ve své podstatě zpracována s chybami: např. fyzické osoby musí docílit obrát 15 mil. a nikoliv jen 6 mil., § 3 obch.z. byl již před delší dobou zrušen. Zdá se, že autor zcela bezmyšlenkovitě převzal tuto tabulku, aniž uvedl zdroj. Kdyby zpracoval tuto tabulku samostatně, nikdy by nemohl uvést už neexistující paragraf, ani by nemohl uvést již neplatný obrát u podnikatelů fyzických osob.

Zdá se, že nakládání s miliony Kč u autora nehraje až tak velkou roli, neboť na **str. 164 a 165** namísto 40 mil. jich uvádí 400. Tato moje poznámka je uvedena spíše pro pobavení, neboť jde o jasný přepis.

Pokud pak jde o formální stránku posuzované práce, pak i zde je třeba upozornit na chyby. I takové se v práci najdou, třebaže, a to opětovně opakuji, jde o práci nejen se zájmem a zaujetím, ale i s pečlivostí, napsanou.

Nejprve chci autora upozornit na skutečnost, že prohlášení o samostatném zpracování práce není podepsáno.

Některé chyby jsou zábavné (na str. 4 vydává autor práci za rigorózní), jiné se týkají interpunkce, vynechání slov či písmen a záměny pojmů (např. str. 21, 23, 32, 37, 51, 52, 56, 64, 76, 86, 131 atd.), také hrubky (str. 173, 174), stejný text (str. 182 a 183). Na str. 170 hovoří o ES a EHS a přitom jde o EU a EHP, mám-li také zůstat u zkratk. Podotýkám, že fůze se píše zcela jinak (173).

Ať už větší či menší nepřesnosti zde právě uvedené, mnohdy však zcela zbytečné, na skutečnosti, že se jedná o práci zdařilou, nemají až tak velký vliv.

Mohu opět jen zopakovat, že posuzovaná práce je napsána s přehledem a že autor je s problematikou účetnictví podrobně seznámen. Lze jen uvítat, že je k řadě ustanovení zejm. obchodního zákoníku i kritický.

Závěry, ke kterým v práci dospívá, mají logiku a jsou fundovaně argumentovány. Jako další pozitivum pak hodnotím tu skutečnost, že se autor v celé práci držel zvoleného tématu, že dodržel za všech podmínek dvouoborové hodnocení daných institutů a srovnání obou úprav, resp. úpravy v obchodním zákoníku a v zákoně o účetnictví.

Na základě uvedeného proto doporučuji, aby svou práci JUDr. Miroslav Špecián mohl obhájit před komisí pro udělování vědeckých hodností,

Praha, červen 2007

Zahradníčková

